

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Appel): Det Lovforslag, der her foreligger til Forhandling i det høje Landsting, skyldes Arbejdet i den Kommission, der blev nedsat den 11. December 1909, og som skulde overveje Skolevæsenets Styrelse og Tilsynet med dette udenfor København. Kommissionen afgav sin Betænkning i Februar 1911, og denne fremlagdes i Folketinget den 9. Maj samme Aar. Derefter blev der af Ministeriet i indeværende Rigsdagssamling — den 19. December forrige Aar — fremsat et Forslag angaaende denne Sag. Dette Lovforslag har nu været behandlet af det andet Ting og foreligger i Dag til Behandling i det høje Landsting. Jeg tør vel efter den omfattende Behandling, denne Sag har faaet dels i Folketinget dels paa Møder og i Pressen, baade Dagspressen og den periodiske Presse, gaa ud fra, at det ikke er nødvendigt for mig i Dag at gennemgaa Lovforslaget i Detailler. Jeg skal derfor ganske kort pege paa de Hovedpunkter, hvorved det foreliggende Lovforslag adskiller sig fra den nuværende Ordning. Der kunde jo have været Anledning for mig til at sammenligne Kommissionens Forslag med det af Ministeriet fremsatte Lovforslag og med det nu af Folketinget til dette høje Ting fremsendte Lovforslag. Men jeg skal, hvor interessant det end kunde være, for at spare paa det høje Tings Tid afstaa fra at drage denne Sammenligning.

Lovforslaget falder i 7 Afsnit. Det første vedrører Folkeskolevæsenets Styrelse og Tilsyn indenfor de enkelte Kommuner, det andet de kommunale Skolebygninger, det tredje det saakaldte Kredtilsyn, det fjerde Skolernes indre Styrelse, det femte Tilsynet med private Skoler, det sjette Lærernes Forhold til Kirkesangertjenesten og Organisttjenesten, og endelig indeholder det syvende nogle Fælles- og Overgangsbestemmelser.

Naar Talen er om det egentlige Tilsyn, er der to Hovedformaal, der tilstræbes naaede gennem det foreliggende Lovforslag, dels at den afgørende Indflydelse med Hensyn til Skoletilsynet skal søges hos de skoleøgende Børns Forældre og Kommunens Beboere, idet man gerne vil vække et større Ansvar overfor Skolens daglige Gerning hos Børnenes Forældre og Værger, dels at skaffe Lærerne, hvad de kunne, synes jeg, have et rimeligt Krav paa, en Adgang til under deres daglige Gerning at faa en Hjælp i et pædagogisk oplysende og vejledende Tilsyn. Naar Talen er om Til-

synet indenfor Kommunen, er Forholdet i Øjeblikket jo dette, at der er en Skolekommission, bestaaende af tre Medlemmer, to af Kommunalbestyrelsen valgte og dernæst Sognepræsten eller en Præst, der paa Landet er født Formand og i Købstaden er Medlem af Skolekommissionen. Dette søges i Lovforslaget ændret derhen, at Skolekommissionen fremtidig skal bestaa af 5 Medlemmer, af hvilke de 4 vælges af de kommunale Vælgere, medens det femte vælges af Kommunalbestyrelsen. Derved vil man opnaa at lægge det fulde Ansvar med Hensyn til Skoletilsynet direkte paa de kommunale Vælgere. At Kommunalbestyrelsen skal delegere et Medlem til Skolekommissionen, betyder, at Kommunalbestyrelsen, der ogsaa efter Loven for Fremtiden har Eneretten med Hensyn til at bestemme, hvad der skal ofres paa Skolevæsenet, skal have en nær Berøring, Rapport, med Skolekommissionen paa første Haand.

Der er jo et Spørgsmaal, som straks vil melde sig som Hovedsagen ved det Forslag, som jeg nu har nævnt, og det er Spørgsmaalet om det hidtidige gejstlige Medlem af Tilsynet. Jeg tænker, at dette høje Tings Medlemmer ville vide, at baade Kommissionens forslag og det ministerielle Forslag havde optaget Præsten som født Medlem af Skolekommissionen, men som Forslaget nu foreligger, er denne Bestemmelse gaaet ud. Jeg tænker ogsaa, at dette høje Tings Medlemmer ville vide, at naar man baade fra Kommissionens og fra Ministeriets Side havde foreslaaet dette, var det ikke i første Linie et kirkeligt Hensyn, der gjorde sig gældende. Jeg kan i saa Henseende fuldt ud slutte mig til et Mindretal i Kommissionen, der bestod af Repræsentanten for den danske Præsteforening og et Medlem af Tilsynskommissionen, Gaardejer Lars Belling, der hævdede, at netop af kirkelige Grunde kunde man ønske, at Præsten ikke er født Medlem af Skolekommissionen, idet de mente, at det bør være klart for alle Forældre, der i Skolen ønske en personlig, livfuld og virkningsfuld Undervisning i Religion, i Kristendoms-kundskab, at de maa selv bære Ansvaret, og den Garanti, som der kunde synes at være deri, at en Præst var født Medlem af Skolekommissionen, kunde blive en Sovepude og noget af en Indbildning. Jeg mener, at i kirkelig Henseende er dette fuldt ud rigtigt. Men naar man i Ministeriets Forslag havde foreslaaet, at Præsten skulde være født Medlem, skyldtes det, som jeg har udtalt det, meget stærkt i det andet